

ΤΑ ΠΡΟΣΩΠΑ ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ

ΠΡΑΞΟΡΩΦ, Αντρέι Σεργκέγεβιτς.
 ΝΑΤΑΣΣΑ, Νατάλια Ιβάνοβνα, μνηστή του, ύστερα γυναικά του.
 ΟΛΓΑ
 ΜΑΣΣΑ, αδελφές του.
 ΕΙΡΗΝΑ
 ΚΟΥΛΙΤΚΙΝ, Φιόντορ Ηλίτς, καθηγητής Γυμνασίου, σύζυγος της Μάσας.
 ΒΕΡΙΝΙΝ, Αλεξάντερ Ιγνάτιεβιτς, αντισυνταγματάρχης, διουκικής Υποβοήθειας.
 ΤΟΥΖΕΜΗΛΑΧ, Νικολάι Αβόβιτς, βαρόνος, υπολοχαγός.
 ΣΑΛΙΟΝΙΤ', Βασίλη Βασίλιεβιτς, λοχαγός επιτελείου.
 ΤΣΕΜΠΟΥΤΚΙΝ, Ιβάν Ρομάνοβιτς, στρατιωτικός γιατρός.
 ΦΕΝΤΟΤΙΚ, Αλεξέι Πετρόβιτς, ανθυπολοχαγός.
 ΠΟΝΤΕ, Βλαντίμιρ Κάρολβιτς, ανθυπολοχαγός.
 ΦΕΡΑΠΟΝΤ, γέρο-φύλακας, στην έδρα του Επιταγμακού Συμβουλίου.
 ΑΝΦΙΣΣΑ, η παραμύθνα, γριά οργόντα χρόνων.
 Το έργο διαδραματίζεται σε μια επαρχιακή πόλη της Ρωσίας γύρω στα 1900.

ΠΡΑΞΗ ΠΡΩΤΗ

Στο σπίτι των Πραξόρωφ. Ένα μεγάλο σαλόνι με κολόνες. Στο βάθος, ανάμεσα από τις κολόνες, φαίνεται μια άλλη μεγάλη σάλα. Μεσημέρι. Μέρα ηλιόλουστη. Στη μέσα σάλα ετοιμάζουν το τραπέζι για το πρόγευμα.

Η Όλγα, με μπλε σκούρα στολή καθηγήτριας του Γυμνασίου, διορθώνει σχολικά τετράδια, τότε καθιστή και τότε όρθια. Η Μάσσα, με μαύρο φόρεμα και το καπέλο στα γόνατά της, κάθεται και διαβάζει ένα βιβλίο. Η Ειρήνα, με άσπρο φόρεμα, στέκει παρέκει βυθισμένη σε σκέψεις.

ΟΛΓΑ: Ο πατέρας πέθανε πριν ένα χρόνο, ακριβώς σαν σήμερα — στις πέντε του Μάη — την ημέρα της γιορτής σου, Ειρήνα. Έχανε χυμό πολύ τότε, έριχνε χιόνι. Εγώ ένωθα πως δε θα μπορούσα να το βασιτάξω... Κι εσύ είχες λιποθυμήσει κι ήσουν χλωμή, σαν πεθαμένη. Όμως να, πέρασε ένας χρόνος, και το ξαναθυμόμαστε πια χωρίς πόνο. Εσύ φόρεσες τ' άσπρα σου και το προσωπτάκι σου λάμπει. (Το πολύ χτυπάει δώδεκα.) Και τότε χτυπούσε το πολύ. (Παύση.) Θυμάμαι όταν σηκώσανε τον πατέρα, έπαιζε μουσική, και στο νεκροταφείο πέφτανε χανονιές. Ήτανε στρατηγός και διουκτής Ταξιαρχίας. Κι όμως δεν ήρθε πολύς κόσμος στην κηδεία. Έβρεχε πολύ. Μια βαριά βροχή και χιόνι.

ΕΙΠΗΝΑ: Τι τα ξαναθυμάστε οὐδ' αυτά;...

(Ο Βαρόνος του Τούζεμπας, ο Τσεμπουτκιν κι ο Σολόντιν παρουντίζονται στη μέσα σάλα, κοντά στο τραπέζι.)

ΟΛΓΑ: Σήμερα χάνει ζέστη. Μπορούμε να 'χουμε τα παράθυρα ανοιχτά. Κι όμως οι σημύδες ακόμα δε βγήκανε φύλλα. Ο πατέρας είχε αναλάβει εδώ τη διοίκηση της Ταξιαρχίας, πριν έντεκα χρόνια, και ήρθαμε δω τότε όλοι μαζί απ' τη Μόσχα. Θυμάμαι καλά, τέτοια εποχή στη Μόσχα, στις αρχές του Μάη, όσα ήταν ανθισμένα. Έκανε ζέστη και όσα ήταν λουισμένα στου ήλιου το φως. Πέρασαν έντεκα χρόνια από τότε, κι όμως τα θυμάμαι αυτά σαν να φύγαμε χθεσί... Ω! Θεέ μου! Ξύπνησα σήμερα το πρωί κι αντίκρισα όλο αυτό το φως, είδα την άνοιξη, κι η χαρά πλημμύρισε την καρδιά μου! Κι ένιωσα μια τέτοια λαχτάρα να ξαναγυρίσω στο σπίτι μαζί!

ΤΣΕΜΠΟΥΤΚΙΝ: Αμ δελ...

ΤΟΥΖΕΜΠΑΧ: Κουταμάρες βέβαια!

(Η Μάσσα διαβάζοντας αφηρημένη το βιβλίο στυσφυρίζει ένα τραγούδι.)

ΟΛΓΑ: Μη σφυρίζεις, Μάσσα! Πώς μπορείς; (Παύση.) Με το να 'μαι όλη μέρα στο σχολείο κι ύστερα να τρέχω για ιδιαίτερα μαθήματα ως αργά το βράδυ, έχω διαρκώς πονοκέφαλο και κάνω τέτοιες σκέψεις σαν να 'χω πια γεράσει. Κι αλήθεια, σ' αυτά τα τέσσερα χρόνια που δουλεύω στο Γυμνάσιο, κάθε μέρα που περνάει νιώθω στάλα στάλα τα νιάτα μου και τις δυνάμεις μου να σβήνουν. Και μέσα μου μεγαλώνει και δυναμώνει μονάχα ένα όνειρο...

ΕΙΠΗΝΑ: Να γυρίσουμε στη Μόσχα! Να πουλήσουμε το σπίτι, να δώσουμε 'ένα τέλος σ' όσα εδώ πέρα και δρόμο για τη Μόσχα!...

ΟΛΓΑ: Ναί! Όσο πιο γρήγορα στη Μόσχα!...

(Ο Τσεμπουτκιν κι ο Τούζεμπας γελούν.)

ΕΙΠΗΝΑ: Ο αδελφός μας αίτιουρα θα γίνει καθηγητής, και δε θα

μείνει εδώ με κανέναν τρόπο... Η μόνη δυσκολία είναι η καχημένη η Μάσσα.

ΟΛΓΑ: Η Μάσσα θα 'ρχεται κάθε χρόνο και θα περνά το καλοκαίρι της στη Μόσχα.

(Η Μάσσα στυσφυρίζει ένα σκοπό.)

ΕΙΠΗΝΑ: Πρώτα ο θεός, όσα θα πάνε καλά! (Κοιτάζει έξω από το παράθυρο.) Τι ωραία μέρα σήμερα!... Δεν ξέρω γιατί είμαι τόσο χαρούμενη! Το πρωί θυμήθηκα πως ήταν η γιορτή μου κι ένιωσα μια τέτοια χαρά... Θυμήθηκα τα παιδικά μου χρόνια, τότε που ζούσε ακόμα η μαμά, κι έχανα τόσες σκέψεις, τόσες ωραίες σκέψεις!...

ΟΛΓΑ: Αλήθεια, σήμερα λάμπει! Φαίνεται πιο όμορφη από κάθε άλλη φορά. Κι η Μάσσα είναι όμορφη. Ο Αντρέι μας θα 'ταν κι αυτός χαριτωμένος, μα πάχυνε πολύ κι αυτό δεν του πάει. Εγώ πάλι γέρασα, αδυνάτισα πολύ... Ίσως γι' αυτό μ' ενευρίζουν τα χορίτσια στο σχολείο. Σήμερα όμως που είμαι ελεύθερη, κι είμαι στο σπίτι μου, το κεφάλι μου δεν πονάει και νιώθω σαν να 'μαι πιο νέα από χθεσί! Είμαι είκοσι οχτώ χρονών μονάχα... 'Όσα πάνε καλά, όσα δόξα τω θεώ — κι όμως, θαρρώ πως αν ήμουν παντρεμένη και καθόμουν όλη μέρα σπίτι μου, θα 'ταν ακόμα καλύτερα. (Παύση.) Θ' αγαπούσα τον άντρα μου.

ΤΟΥΖΕΜΠΑΧ, στον Σολόντιν: Λέτε τόσες κουταμάρες. Βαριέται κανείς να σας ακούει. (Μπαίνοντας στο σαλόνι.) Ξέχασα να σας το πω: Σήμερα θα σας κάνει επίσκεψη ο Βερόνιν, ο νέος διοικητής της Πυροβολαρχίας μας. (Κάθεται στο πιάνο.)

ΟΛΓΑ: Ωραία, με πολλή ευχαρίστηση!

ΕΙΠΗΝΑ: Είναι γέρος;

ΤΟΥΖΕΜΠΑΧ: Όχι, όχι και τόσο. Σαράντα-σαράντα πέντε το πολύ. (Παίζει σιγανά πιάνο.) Φαίνεται σοβαρός άνθρωπος. Δεν είναι κουτός, αυτό είναι βέβαιο. Μόνο που λέει πολλά.

ΕΙΠΗΝΑ: Είναι ενδιαφέρον άνθρωπος;

ΤΟΥΖΕΜΠΑΧ: Ναι, αρκετά. Μόνο που έχει γυναίκα, πεθερά και